

**Čís. 7162.**

**Podepsal-li postupy pouze jeden ze společníků veřejné obchodní společnosti, ač podle společenské smlouvy měli postupy podepsati oba společníci vzhledem ku kolektivnímu zastoupení, a stal-li se podepsavší společník napotom jediným majitelem firmy, byl nedostatek zastoupení zhojen a postupy staly se platnými.**

(Rozh. ze dne 17. června 1927, Rv I 1903/26.)

Karel A. byl původně veřejným společníkem firmy M. a A. V té době podepsal sám postupy pohledávek s firmy M. a A. na žalovanou firmu, ač společenská smlouva předepisovala kolektivní zastoupení. Karel A. stal se napotom jediným majitelem firmy M. a A. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se firma M. a A. na žalované firmě, by bylo zjištěno, že ony postupy nestaly se platně a že z nich nevzešel právní poměr aniž právo mezi stranami sporu. **Procesní soud první stolice** uznal podle žaloby, **odvolací soud** žalobu zamítl.

**Nejvyšší soud** nevyhověl dovolání.

**Důvody:**

Zjištěno, že postupy byly podepsány jen Karlem A-em, ačkoliv podle společenské smlouvy bylo zastoupení kolektivní a mimo Karla A-a byl veřejným společníkem také Kurt M. Slušelo by tudíž uznati, že tyto postupy byly pro nedostatek zastoupení společnosti neplatny. Ale bylo také zjištěno, že Karel A., jenž postupy podepsal, stal se po vystoupení Kurta M-a ze společnosti jediným majitelem žalující firmy, čím nedostatek zastoupení byl zhojen a postupy staly se platnými. Právem proto namítá žalovaná banka, že žalující firma, Karel A., nemůže se domáhati zjištění neplatnosti postupů, jež sám podepsal, a, míní-li žalovaná, že takové žalobní žádání nedalo by se srovnati s dobrými mravy, nemohlo by se jí ani v tom odporovati. Slušelo tudíž žalobu zamítnouti již na základě nesporného přednesu stran, z čeho jde, že nebyl pro rozhodnutí příčinným předpoklad odvolacího soudu, že druhý společník postupy dodatečně schválil. Za toho stavu věci nebylo třeba zkoumati, zda správným jest názor odvolacího soudu, že podle předpisu občanského zákoníka nemůže uplatňovati nicotnost, kdo ji sám zavínil, ani, zda postupy staly se platnými a účinnými tím, že dodatečně tehdejším druhým společníkem Kurtem M-em byly ústně schváleny.

**Čís. 7163.****Pojišťovací smlouva.**

**Zcizením pojištěné nemovitosti nastává jen záměna v pojistnickové osobě, nabyvatel vstupuje v dočasné aktivní i pasivní účinky právní**

**smlouvy, vzešlé pro zcizitele a to již dobou zcizení, totiž hotovostí zcizovacího právního jednání, nikoliv teprve nabytím vlastnictví a to bez vlastního nebo zcizitelova projevu a bez pojistitelova svolení.**

**Význam placení premie zcizitelem, ač v době splatnosti premie byla již nemovitost prodána.**

(Rozh. ze dne 17. června 1927, Rv II 87/27.)

Vilém B. pojistil u žalující pojišťovny dům čís. 56 proti požáru. Roční premie 1156 Kč 29 h byla splatna ročně předem dne 31. července. Vilém B. prodal dům dne 17. července 1925 žalované firmě, jež jej prodala dne 28. srpna 1925 Josefu H-ovi. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se pojišťovna na žalované firmě zaplacení premie dospělé dnem 31. července 1925. Procesní soud první stolice uznal žalovanou povinnou zaplatiti žalobkyni pouze 133 Kč 14 h, jinak žalobu zamítl. **D ů v o d y:** Pro rozhodnutí sporu jsou směrodatny po stránce právní ustanovení § 64 pojišť. zák., podle nichž v případě prodeje pojištěné nemovitosti přecházejí práva i povinnosti ze smlouvy pojišťovací na nabyvatele. Oba, jak prodatel, tak i nabyvatel, jsou povinni ihned prodej pojišťovně oznámiti a oba ručí solidárně za premie za dobu, než se pojišťovna o prodeji dozvěděla. Souzený případ jest přes jasnost těchto předpisů ztížen tím, že žalovaná nebyla v době podání žaloby oproti původní pojišťovací smlouvě pouze nabyvatelkou nemovitosti, nýbrž zároveň další zcizitelkou. Žaloba směřuje proti ní jako proti nabyvatelce, žalovaná se hájí jako zcizitelka. Žalobkyně pro svůj názor uvádí, že žalovaná byla v době splatnosti premie nabyvatelkou nemovitosti. Okolností tato však podle názoru soudu není rozhodující právě se zřetelem k § 64 pojišť. zák., který výslovně stanoví, že i povinnosti ze smlouvy přecházejí prodejem na nabyvatele. Proto, i když v době splatnosti premie byla žalovaná jako první nabyvatelka povinnou platiti premii, ale nezaplatila ji, přesunula tento svůj závazek dalším prodejem na dalšího nabyvatele. Její právní poměr k pojišťovně jest pouze poměrem solidární ručitelky za část premie pojišťovací na dobu, než se pojišťovna o prodeji dozvěděla. Jest sice zjištěno svědkyní P-ovou, že sporná premie byla v den splatnosti zaplacená pojišťovně bankou A. a dále svědkem Vilémem B., že zaplacený peníz dostal od pojišťovny zpět v březnu 1926, ale to nemělo a nemá vlivu na právní poměr stran. Týmiž svědky jest zároveň zjištěno, že premii inkasovala P-ová jako zástupce pojišťovny v bance, kterýmžto způsobem dříve pojistné zapravováno, dále svědkem B-em, že se tak stalo bez jeho vědomí i svolení, pročež domáhal se vrácení vybraného peníze. Učinil tak dopisem ze dne 8. září 1925, tedy ještě před podáním žaloby. Vybrání peníze z banky nebylo tedy »placením«, nestalo se s úmyslem oprávněného Viléma B-a převést peníze v majetek pojišťovny za účelem vyrovnání závazku, nýbrž omylem osob třetích. Právem proto vrátila pojišťovna přijaté peníze a nenastal převedením peníze v držení banky zánik její pohledávky na pojistném. Tím méně zanikl závazek žalované firmy jako solidární ručitelky ve smyslu

§ 64 pojišť. zák. Po stránce skutkové jest dokázáno svědkyní P-ovou, že ani ona ani pojišťovna nebyla zpravena o druhém prodeji, takže jako dobu, kdy pojišťovna se o prodeji dozvěděla, jest míti den 12. září 1925, jak žalobkyně uvádí a též žalovaná připustila. Ručí tedy žalovaná vzhledem k předpisům § 46 poj. zák. za část premie, připadající na dobu od 1. srpna do 11. září 1925, tedy na 42 dní. V poměru k celkové roční premii jest to peníz, jež žalovaná byla uznána povinnou žalobkyni zaplatiti. Se zbytkem zažalované premie bylo žalobu zamítnouti. **O d v o l a c í s o u d** uznal podle žaloby.

**N e j v y š š í s o u d** zrušil rozsudek odvolacího soudu a vrátil věc odvolacímu soudu, by dále jednal a znovu rozhodl.

### D ů v o d y:

Dovolatelka uplatňuje dovolací důvody podle čís. 2 a 4 § 503 c. ř. s. Na prvním místě uplatněný důvod spatřuje v tom, že se odvolací soud nezabýval otázkou, jaký vliv měla na žalobní nárok okolnost, že žalobkyni byla zaplacená premie hned 4. srpna 1926, ačkoli to bylo namítáno v řízení prvé stolice tvrzením, že právě zažalovaná premie byla v době podání žaloby již zaplacená dřívějším vlastníkem pojištěné nemovitosti Vilémem B-em, a že tímto zaplacením byli ostatní spoluzavazání sprostěni z jakéhokoliv závazku. Dovolatelka poukazuje k tomu, že zažalovaná premie byla zaplacená Vilémem B-em dne 4. srpna 1925 a že žalobkyně vrátila Vilému B-ovi zaplacenou premii teprve v roce 1926, tedy dávno po žalobě, že Vilém B. byl vlastníkem pojištěné nemovitosti do 17. července 1925, že toho dne prodal tuto nemovitost dovolatelce, která ji dne 28. srpna 1925 prodala dále Josefu H-ovi, že pojišťovací smlouva nebyla vypovězena a že se žalobkyně dozvěděla o prodeji Josefu H-ovi (ze dne 28. srpna 1925) teprve dne 12. září 1925 (jak zjišťuje odvolací soud), kdežto podle dovolatelčina tvrzení dozvěděla se žalobkyně o »těchto transakcích« (tedy o všech těchto kupech a prodejích) řečeného dne (12. září 1925). Z toho dovozuje dovolatelka, že Vilém B. byl proti žalobkyni pojistníkem až do 12. září 1925 a že žalobkyně, jelikož nevěděla o prodeji pojištěné nemovitosti Vilémem B-em dovolatelce, právem přijala premii za další období pojišťovací od 1. srpna 1925 do 31. července 1926, splatnou dne 1. srpna 1925 od Viléma B-a prostřednictvím banky A., jak se to dělo vždy dříve prostřednictvím banky A. Dále z toho dovozuje, že, když jest správným právní názor odvolacího soudu, že je pro povinnost placení premie rozhodujícím den její splatnosti, byl jedině Vilém B. povinen premii tu zaplatiti, protože dne 1. srpna 1925 byl ještě pojistníkem, neboť žalobkyně toho dne ještě nevěděla o prodeji ze dne 17. července 1925, a že proto právem dala si vyplatiti tuto, dne 1. srpna 1925 splatnou premii od Viléma B-a prostřednictvím banky A. Aby mohla býti posouzena opodstatněnost těchto vývodů, dlužno přihlídnouti k předpisu § 64 pojišťov. zákona, platnému podle § 167 téhož zákona již od 1. ledna 1918. Podle tohoto ustanovení zcizením pojištěné nemovitosti přecházejí práva a povin-

nosti z pojišťovací smlouvy na nabyvatele (§ 64 (1)). Uskutečňuje se tedy zcizením nástupnictví, arci singulární, nabyvatele v práva a závazky smluvní. Zcizení jest pojistníkem neodkladně oznámiti pojistiteli (§ 64 (2)). Pojistitel není povinen dříve, než se dozvěděl o zcizení, podrobiti se důsledkům přechodu pohledávek proti němu vzešlých (§ 64 (3)). Zcizitel i nabyvatel ručí společně a nedílně za premii na dobu, než pojistitel zvěděl o zcizení. Podle těchto jednostranně donucovacích předpisů (§ 72) nastává zcizením jen záměna v pojistníkově osobě, nabyvatel vstupuje v dočasné aktivní i pasivní účinky právní smlouvy pro zcizitele vzešlé a to již dobou zcizení, totiž perfekcí zcizovacího jednání právního, nikoli teprve nabytím vlastnictví, tedy (zpravidla) knihovním vkladem, a to po samém zákonu, bez vlastního nebo zcizitelova projevu a bez pojistitelova svolení. Usuzuje-li tedy odvolací soud, že, když dovolatelka koupila pojištěné nemovitosti dne 17. července 1925 a když dne 31. července 1925 byla předem splatná celoroční premie 1.156 Kč 29 h, je dovolatelka jako nabyvatelka povinna zaplatiti celou tuto premii, sluší jeho právní názor schváliti, a není po této stránce opodstatněn dovolací důvod podle čís. 4 § 503 c. ř. s. Je však opodstatněn dovolací důvod podle čís. 2 § 503 c. ř. s., právem spatřovaný dovolatelkou v tom, že se odvolací soud nezabýval otázkou, jaký vliv měla na žalobní nárok okolnost, že žalobkyni byla zaplacená premie hned 4. srpna 1926, ačkoli to bylo namítáno v řízení prvé stolice tvrzením, že právě zažalovaná premie byla v době podání žaloby již zaplacená dřívějším vlastníkem pojištěné nemovitosti Vilémem B-em, pokud se týče, že odvolací soud nezjišťoval v této příčině rozhodujících okolností a že, ačkoliv byl uplatněn dovolací důvod nesprávného ocenění důkazů, tohoto nepřezkoumal. Byla-li zaplacená premie, o kterou je žalováno, zcizitelem pojištěné nemovitosti v době, kdy žalobkyně o zcizovacím jednání právním neměla dosud vědomosti, slušelo by usuzovati podle § 1412 obč. zák., že žalobní pohledávka zanikla zaplacením, a vyrovnání této pohledávky mezi zcizitelem Vilémem B-em a nabyvatelem (žalovanou firmou) bylo by výhradně vnitřním poměrem těchto osob, nemajícím s touto rozepří nic společného. Musilo by pak ještě býti uváženo, zda byla žalobkyně oprávněna, zažalovavši tuto premiovou, jí již Vilémem B-em zaplacenou pohledávku, jí zase Vilému B-ovi vrátiti, a musilo by také býti zjištěno, kdy a jak se to stalo, jakož i musilo by býti zjištěno, kdy se žalobkyně dozvěděla o zcizovacím jednání právním mezi Vilémem B-em a žalovanou firmou. Nelze sice dovozovati, jak činí dovolatelka, že Vilém B. byl proti žalobkyni pojistníkem až do 12. září 1925, jak již bylo vyloženo (§ 64 čís. 1 pojišť. zák.), ale přece jenom sluší zkoumati, zda v době svrchu vymezené bylo placení Vilémem B-em řádným, zánik žalobní pohledávky v zápětí majícím placením. Bude zejména přezkoumati, jak se událo řečené placení Vilémem B-em, jaký význam má inkaso premií svědkyní P-ovou, zda byl Vilém B. oprávněn, jak učinil dopisem ze dne 8. září 1925, placení neuznati, a zda byla žalobkyně oprávněna zaplacenou jí premii Vilému B-ovi vrátiti, kterýmižto otázkami se sice obíral prvý soud, leč odvolací soud jich neřešil.